

Mezi Habsburky a demokracií: Analýza morálního úpadku českého národa

Začnu celý příběh tím, že nastavím strukturu první části příběhu, ve které bude chronologicky sledován vývoj od monarchie Rakousko-Uherska přes první republiku, druhou světovou válku, nástup komunismu a následné demokratické období. Vyprávění bude mapovat přenos morálních hodnot a jejich nevyhnutelný úpadek v kontextu historických a sociálních změn, včetně přechodů od autoritářského řádu k demokracii a od demokracie ke komunistické utopii, přičemž zdůrazním, jak tyto změny ovlivnily mezigenerační předávání hodnot a morálního kodexu.

Předmluva

1/3 Od monarchie Rakousko-Uherska po období meziválečné demokracie: Přenos a rozpad hodnot

Když se podíváme do historie, první kapitola našeho příběhu začíná **v době Rakousko-Uherska, kde vládla pevná hierarchie, řád a formální respekt k autoritám**. Mezi nejvýraznějšími rysy té doby byla společenská stratifikace, kterou lze popsat jako pevné vrstvy: šlechta, bohatí měšťané, inteligence na jedné straně a na druhé chudina, rolníci a řemeslníci. V této společnosti byl klíčový respekt k mocenským strukturám, církevním normám a formální slušnosti.

Chování obyčejného člověka bylo vázáno na povinnost, loajalitu a poslušnost, přičemž morální hodnoty byly ve své většině předávány z generace na generaci jako samozřejmá součást života.

Tato doba však nebyla jednotná..., zatímco horní vrstvy uctívaly etiku, vědění a formální vzdělání, pod nimi existovala masa lidí, která žila mimo oficiální hodnotové normy a přežívala „po svém“. **Po staletí se udržovala** představa „pánů“ a „poddaných“ – panství, které těm nejnižším dávalo jistý řád, ale zároveň od nich vyžadovalo poslušnost na úrovni tradičních zvyků a dodržování společenských pravidel.

Po vzniku samostatného státu v roce 1918 bylo možné předpokládat, že přechod na demokratický systém přinese i „osvobození“ od těchto struktur a hodnot, **avšak skutečnost ukázala být jiná**. Obyčejní lidé, kteří za monarchie měli velmi omezené možnosti a zdroje, byli nyní najednou v pozici, kdy se mohli díky nové politické situaci dostat na „stejnou úroveň“ s intelektuální nebo střední třídou, ale v jejich morálních hodnotách se toho mnoho nezměnilo.

Veřejné projevy, motivované dobovým „demokratickým“ ideálem, často maskovaly stále stejné sobecké a autoritářské chování, které neodpovídalo ideálům vyšších vrstev. Menšina slušných, čestných a mravně vyzrálých lidí, kteří chtěli skutečně budovat společnost založenou na spravedlnosti, nemohla sama čelit masám, v jejichž hodnotách stále přetrvávala touha po přežití, moci a osobním obohacení. Tihle obyčejní lidé, přelézající mezi úředníkem a vůdcem, začali vytvářet prostředí, ve kterém nebylo snadné rozlišit, kdo je skutečný morální pilíř a kdo jen maska. A tak se vzdělávání a formální morálka staly povrchními atributy, které se šířily mezi vybranou elitou, zatímco masy se stále více orientovaly podle instinktů, přežití a krátkodobých výhod, což v důsledku začalo postupně rozkládat nejen společenské struktury, ale i přenos hodnoty z generace na generaci.

Tento příběh je o tom, jak se od strnulých struktur monarchie přes možné klamavé ideály první republiky, začal postupně rodit rozpor mezi ideály a realitou.

Obyčejní lidé, od přírody přirozeně více založení na společném rámci a respektu přes generace, začali absorbovat mentalitu staré hierarchické společnosti, avšak v novém kontextu..., někteří se tomu přizpůsobili či dokonce dále posilovali své sobecké hodnoty, zatímco ti slušní se ocitli v klimatu střetu s těmito pojmy: „moc“ a „pochťivost“, „služba“ a „přežití“.

V důsledku toho, když po 1918 převzali moc „obyčejní lidé“, většina jejich hodnot začala degenerovat..., místo, aby vyznávali čest, odpovědnost a respekt ke komunitě, začali být především zaměřeni na osobní zisk, který v nových zákonech a právech nemusel být v rozporu s formálními normami.

Systém umožnil, aby průměrný člověk, dříve izolovaný od společenské moci a prestiže, nyní mohl hrát roli, která mu ve skutečnosti byla dříve nedostupná. Tak vznikla specifická „**mezigenerační degenerativní smyčka**“, kdy hodnoty, které by měly zaručovat spravedlnost, čestnost a spolupráci, byly postupně nahrazovány sobeckostí, sobeckým získáváním a oportunismem.

Za tohoto stavu pak začala i nadvláda zákona, morálky a étosu slušnosti usychat..., a společnost se vydala na cestu, kde jsou morální a hodnotové základy ve své podstatě v permanentním ohrožení. Tento první příběh tak ukazuje, jak bez hluboké reflexe a změny v základních hodnotách, se společenské

struktury a jejich přenosy začaly postupně rozpadat, zatímco vnější mocenské formy zůstávaly povrchově zachovány, a tím se odhalila pravá tvář „nové doby“.

Část 1/3: Od habsburské stability k demokratickému chaosu – chronologie morálního přenosu

Rakousko-Uhersko: Pevný řád s jasnou hierarchií (do 1918)

Rakousko-uherská monarchie byla společností založenou na pevných strukturách a jasně vymezených rolích. Morální hodnoty nepramení z vnitřní víry, ale z **vnější disciplíny systému** – císařské autority, církevní morálky a společenské kontroly.¹²

Společnost byla stratifikovaná do uzavřených vrstev. Na vrcholu stála šlechta..., hrabata, baroni, velcí statkáři..., jejichž moc plynula z dědictví a pozemkového vlastnictví. Pod nimi byla měšťanská vrstva: vzdělaní úředníci, podnikatelé, právníci, lékaři. Dále řemeslníci a rolníci vázaní na svou zemi a práci. Na

úplném dně pyramid existovala chudina..., dělníci, nádeníci, bezzemci, kteří žili mimo morální systém elit, protože je nikdo nepozval dovnitř. ¹²³

Respekt k autoritě byl základem každodenního života. Lidé si sundávali klobouky před úředníky, skláněli se před farářem a poslouchali statkáře. Tato poslušnost nebyla znakem slabosti..., byla to kulturní norma přežití. **Systém fungoval, protože každý znal své místo.** Panstvo mělo povinnost spravovat půdu a lidi, rolníci měli právo na slušné zacházení, církve dohlížela na morálku všech. ¹²³

Morální základ společnosti byl pevně zakotven v křesťanských hodnotách, rodinných poutech a komunitních vazbách. Podvádět statkáře znamenalo riskovat vyloučení z vesnice. Nedodržet slovo bylo stejně špatné jako ukrást. ¹²

Ale pod touto stabilitou se skrývala tvrdá realita: chudina žila v jiném světě. Jejich morálka byla morálkou přežití..., obcházení pravidel, úplatky, drobné podvody, přizpůsobení se systému skrze šedou zónu. Ti lidé neměli vzdělání, ale měli instinkt. Naučili se fungovat v prostředí, kde formální zákon neplatil pro ně, ale proti nim. ¹²³

První republika (1918): Svoboda bez vnitřní odpovědnosti

Když v říjnu 1918 rakousko-uherská monarchie padla, nastala **generační revoluce**. Národ dostal svobodu. Ale tato svoboda přišla bez přípravy. ¹²³

Politická a hospodářská moc se najednou otevřela širokým vrstvám obyvatelstva. Úředníci, kteří celý život poslouchali, najednou dostali příležitost rozhodovat. Lidé z chudiny, kteří žili v šedé zóně pravidel, dostali přístup k institucím. Mladí muži bez vzdělání, ale s ambicemi, se stali politiky, podnikateli, úředníky. ¹²

Problém byl v tom, že tyto vrstvy si s sebou přinesly **morální kód chudoby...**, nikoli slušnost jako povinnost, ale účelovost jako nástroj. V monarchii je disciplinoval řád shora. V demokracii byl řád nahrazen svobodou..., a svoboda bez vnitřní kázně se proměnila v chaos. ¹²

Většina lidí zůstala poctivá. Rolníci dál obdělávali půdu, řemeslníci dodávali kvalitní práci, učitelé učili děti slušnosti. Ale menšina..., ambiciózní, bezohledná a schopná využít vakuum a moci..., začala přepisovat pravidla společnosti. ¹²

Tito „noví lidé“ nebyli morálně špatní. Byli produktem svého prostředí. Celý život viděli, jak systém funguje pro ty nahoře..., **ted' přišla jejich příležitost. A využili ji.** Vznikly klientelistické sítě, stranická patronáž, „známosti“ jako hlavní měna. Politika se stala prostředkem k obohacení. **Demokracie byla forma, nikoli obsah.** ¹²

Alois Rašín se pokusil vnést do nové republiky habsburskou kázeň spojenou s moderní odpovědností. Tvrdil, že „**národ prokáže svou zralost jen tehdy, když bude slušný i v době svobody**“. Ale narazil. Jeho deflační politika, morální přísnost a boj proti korupci vzbudily odpor u těch, kteří svobodu chápali jako příležitost, ne povinnost. ¹²³⁴⁵

Mezigenerační přenos hodnot: od poslušnosti k příležitostnictví

Klíčová otázka zní: proč se morální hodnoty po roce 1918 začaly kazit?

Odpověď je v **přenosu hodnot mezi generacemi**. Generace vychovaná v monarchii nosila v sobě dvě protikladné síly:

- 1. Respekt k autoritě:** naučili se poslouchat shora, ale ne myslet zespodu.
- 2. Cynismus vůči systému:** viděli, jak se pravidla ohýbají pro mocné, a naučili se přežívat v šedé zóně.

Když těmto lidem dali moc, převzali první vlastnost (hierarchii), ale ne druhou (odpovědnost). Vytvořili si novou šlechtu..., ne dědičnou, ale politickou. ¹²

Děti této generace..., ti, kdo vyrostli ve 20. a 30. letech minulého století..., dostali směs dvou světů: formálně demokratický stát, ale reálně klientelistický systém. Učili se, že úspěch není o práci, ale o znalostech. Viděli, jak se „dělají věci“ a pochopili, že morálka je luxus, nikoli norma. ¹²

Středisko problému bylo v tom, že první republika **převzala formu demokracie, ale ne její ducha**. Masarykův ideál..., vzdělaný občan s morální odpovědností..., zůstal ideálem elitní inteligence. **Většina národa žila pragmaticky. A ta menšina, která dosáhla moci, žila oportunisticky.** ¹²³⁴

Sociální realita: Praha versus venkov

Ekonomicky první republika **nikdy nevyřešila propast** mezi Prahou a zbytkem země. Praha koncentrovala 30% národního bohatství při 10% obyvatel. Banky, firmy, centrály..., vše sídlilo v hlavním městě. ¹²

Venkov zůstal chudý. Slovensko bylo agrární periferií. Lidé žili skromně, pracovali tvrdě, ale viditelné bohatství bylo v Praze. A právě tato nerovnost..., ekonomická i morální..., plodila zášť. Proč by měl rolník ze Slovenska respektovat zákony, když vidí, jak se v Praze bohatne bez práce? ¹²³

Tento rozpor..., formální demokracie, reálná oligarchie..., vytvářel plodnou půdu pro radikalizaci. Komunisté nabízeli rovnost. Fašisté nabízeli řád. Oba proudy rostly, protože **demokracie nedokázala splnit svůj slib: svobodu spojenou se spravedlností.** ¹²

Závěr první části: krize připravená

Když vypukla druhá světová válka, česká společnost byla morálně rozpolcená. Většina lidí zůstala slušná, ale systém je neodměňoval. Menšina cynických pragmatiků ovládla instituce, protože demokracie bez vnitřní kázně je jen forma bez obsahu. ¹²³

Rakousko-Uhersko dalo Čechům disciplínu zvenčí. První republika jim dala svobodu zevnitř. Ale nikdo je nenaučil, jak spojit obojí. A tak svoboda bez odpovědnosti přinesla chaos. Chaos přinesl válku. A válka otevřela cestu komunismu..., režimu, který sliboval, že morální břemeno demokratické svobody nahradí pevným řádem kolektivní povinnosti. ¹²³

Část 2/3: Alternativní scénář – Co by bylo bez války a komunismu

Předpoklady: Kontinuita první republiky v 40. a 50. letech

Představme si, že Hitler existoval i neexistoval, že se Československo nekomunistizovalo, nebo že první republika ve své formě přežila. Jaký by byl osud české společnosti?

Nejde zde o rétoriku „co kdyby“. Jde o to, abychom pochopili, **jak hluboce komunismus zasáhl do morálních základů národa...**, a to pozitivně, byť nechceme to přiznat. Bez jeho zásahu by byl vývoj společnosti zcela odlišný, a především by byl mnohem horší. ¹²³⁴

Scénář A: Pokračování liberální demokracie bez vnější disciplíny

Kdyby se po roce 1945 Československo vyhnulo komunismu a zůstalo v sféře západního kapitalismu, vyvíjelo by se podobně jako země Latinské Ameriky. Proč? Protože by pokračoval stejný proces, který popisujeme..., **liberalizace bez morálních pojistek**. ¹²

V prvních poválečných letech byla ještě určitá síla tradičních institucí..., Církev, rodina, místní komunity. Ale ty se postupně pod tlakem konzumního kapitalismu a atomizace společnosti rozpouštěly. Podnikatelé a politici, bez vnějšího regulátora v podobě komunistického státu, by proměnili společnost **v open-field pro personalní obohacování.** [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Právě v tomto bodě si musíme uvědomit, co komunismus..., „jako režim“..., udělal: **nahradil chaotickou morální anarchii prvního republiky pevným (byť represivním) řádem.**

Česká republika 1950–1989: Jak by vypadala bez komunismu

Pokud bychom sledovali hypotézu pokračování první republiky:

Ekonomika:

Československo by se stalo **ekonomickým satrapem USA....**

„Ekonomická satrapa USA = Vládnoucí a tvářit jako nezávislý, ale ve skutečnosti podřízený americkým ekonomickým zájmům. Je to realita, kterou vidíme v dnešní Česku..., formálně svobodná, ale fakticky vázaná na západní kapitálové zájmy (EU, NATO, americké korporace). Rozdíl je jen v tom, že to dnes vidíme v podobě „demokracie“, zatímco kdyby to byla 60. léta, viděli bychom to jako otevřenou americkou okupaci.“

..., nebo se připojilo k západoevropskému systému. Ale to by znamenalo **asymetrickou vládu zahraničního kapitálu.** Zatímco Praha by prosperovala, Slovensko a okresní města by zůstala chudá. Právě toto vidíme v Latinské Americe..., obrovské rozdíly mezi bohatými metropolitními centry a vyloučenými periferními regiony. ¹²³

Bez komunistických plánů na industrializaci by se továrny stavěly tam, kde se vyplácely západním investorům. Slovensko by zůstalo zemědělským hinterlandem (*zázemím*) bez přístupu k technologiím a vzdělání. Průmyslové město by mělo základní dobré služby, venkov by trpěl. ¹²

Sociální nerovnost:

Bez komunistických zásahů..., znárodnění, kolektivizace, centrální plánování..., by majetkové rozdíly explodovaly.

Jednoduše: pokud stát neodebere kapitalistovi jeho nadbytek a nepřerozdělí ho, kapitál se bude hromadit. Právě toto vidíme v současnosti, kde rozdíl mezi nejbohatšími a nejchudšími exponenciálně roste v každé západní zemi. [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

V první republice byl Giniho index (*měr nerovnosti*) horší než v zemích západní Evropy..., právě kvůli nekontrolovanému vlivu kapitálu. Bez komunismu by se tento trend prohluboval. ¹²

Politika:

Politický systém by vypadal jako první republika..., formálně demokratický, reálně ovládaný mocenským establishmentem. Stranická politika by se stala dosud intenzivnější hrou o kabáty a zakázky. Bez ideologie komunismu (*přestože elitistické*) by chyběla alespoň formální idea společného dobra a sociální spravedlnosti. ¹²

Mocenské skupiny by se soustředily na ovládání státu a jeho zdrojů. Právě to vidíme v post-komunistických zemích, kde bez komunistického řádu přišlo neomezené parazitování elit: oligarchové, mafiáni a politici začali drancovat státu v neomezené míře. ^{1EN2}

Mezi Habsburky a demokracií Analýza morálního úpadku českého národa

Morální rozpad: Než bychom se ocitli dnes

Zde se dostáváme k jádru otázky. **Bez komunismu by se morální hodnoty rozpadly mnohem dříve a mnohem hlouběji.**

Komunismus měl ideologií základnu..., byť nemorální..., která alespoň **legitimizovala rovnost a společné dobro jako hodnoty**. Pracovník v továrně věděl, že jeho práce má smysl, že nebude zmařen (*byť bylo centrální plánování*), že jeho dítě půjde do školy a že bude mít vždy na živobytí. Bylo to umělé, bylo to donucené, ale bylo to **kolektivní a efektivní**.

Bez komunismu by se společnost postupně rozpadala do následujícího modelu:

1. Ekonomická parazitace elit

Procesy privatizace (které vidíme po roce 1990 v reálné podobě) by začaly později, ale bez regulace by byly ještě divočejší. Představte si tunel 90. let bez komunistické disciplíny, která až do té doby existovala. Privatizace by byla absolutní vyloupení státního majetku malou skupinou insiderů. ^{1 2} [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

2. Morální úpadek řadových lidí

Když vidí, že systém je špatný a že hraní podle pravidel se nevyplácí – lidem se měníte vztah k zákonům. Běžný občan začne okrádat na daních, podvodně získávat sociální dávky, manipulovat úřední řízení. Proč by měl být poctivý, když vidí, jak oligarchové drancují veřejný majetek? ¹ [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

3. Korupce jako norma

V chybějící disciplíně státu by se korupce stala institucí, ne výjimkou. Nejde jen o vrcholné politiky..., jde o systémovou korupci od úředníka v matrice po soudce. Případ Filipa Turka je jenom slabý odvar toho, co by byla norma. ¹ [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

4. Krize důvěry

Lidé by postupně ztratili důvěru v instituce. Když se nedá věřit státu, policii, soudům..., společnost se atomizuje do skupin, které si říkají „my si pomůžeme mezi sebou“. To vede k **feudalizaci demokracie** – sítě známostí, rodiny, kriminální skupiny. ¹ [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Školství a společenský rozpor

Zde se dostáváme k základnímu bodu: **jak by vypadala základní vzdělávání bez státního systému?**

Komunismus zajistil univerzální přístup ke vzdělání..., každý dělník měl právo poslat své dítě do průmyslové školy. Bez tohoto zásahu, by se vzdělání redukovala na služby pro elitu.

V měšťanských rodinách by se v knihovnách studovala latina a právo. Dělnické děti by jezdili do továren jako učni, bez rozdílu získat základní vzdělání. Bez univerzálního školství by se reprodukovala původní společenská vrstva..., důsledkem by byla permanentní chudoba měst a vesnic. ^{1 2}

Tím, že by se vzdělání segmentovalo podle třídy, by se **rozšířila negramotnost i morální neznalost** v nižších vrstvách. Zločin, alkoholismus, domácí násilí..., to všechno se rozprostírá především v prostředích, kde chybí vzdělání a naděje. Komunistické školství, byť ideologické, alespoň dalo všem lidem základní znalosti a pocit příslušnosti. ^{1 2 3}

Bezpečnost a volání po silné ruce

Když se systém začíná rozpadat a morálka eroduje, vždy dochází k jednomu **historickému vzoru: volání po autoritářství**. Při neustálém zhoršování sociální situace se lid obrací na autority, které slibují řád. ^{1 2}

V Latinské Americe jsme viděli generace vojenských diktatur. V Evropě to byli fašisté ve 30. letech. Bez komunistické ideologie jako konkurenční vize (bez ohledu na její nesmyslnost) by se české společnosti **otvíraly dveře** autoritářským hnutím.

Po roce 1945 by se v Československu formovaly silné krajní skupiny..., někdy **přímo fašistické**, někdy **předznamenávající**, že mladá demokracie přejde v autoritářský diktát. Česká společnost by byla v neustálém napětí mezi liberálními aspiracemi a autoritářským tlakem.“

Bezpečnost ve školách a veřejných prostorech

Nyní si představme reálný scénář: co by bylo potřeba k udržení jakéhokoli řádu bez komunistické disciplíny?

Školství by potřebovalo bezpečnostní opatření. Mříže by nebyly jen na oknech, ale formou osvědčené strategie. **Stát by musel obsadit všechny veřejné prostory hlídači a strážnými**, protože bez ideologie morálního základu by se rozšiřoval zločin.

Právě to vidíme v současnosti v USA a částech Latinské Ameriky..., školy s bezpečnostními detektory, policisté v každé čtvrti, vysoké oplocení v bohatých čtvrtích. To je režim, který vzniká, když se morální pojistky rozpustí a stát se musí pokoušet nahradit je fyzickou silou. ^{1 2 3}

Česká společnost by tedy vypadala jako současný Los Angeles nebo São Paulo..., bohaté ghetto v centru s policií na ulicích a chudé, nedostupné periferie bez zákonného řádu. [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Ekonomická realita: Neomezená krádež a spekulace

Bez státní kontroly a bez komunistické ideologie by se mohly rozvíjet následující procesy:

1. Spekulace se zemí a nemovitostmi

Bohatí by skupovali půdu a nemovitosti, jejich ceny by explodovaly. Prostřední třída by postupně zbohatnutí, nižší třída by byla vytlačena. V současnosti to vidíme v globálních městech..., London, New York, Praha..., kde běžný občan nemůže koupit domů. ¹

2. Finanční pyramidy a podvody

Bez regulace finančního sektoru by vznikaly spekulativní bubliny a pády. Spojenci soudní a politické moci by se chránili..., běžní spořitelé by přišli o majetek. To vidíme při každé finanční krizi: elity přežijí, obyčejní lidé jsou odstraněni na druhou kolej. [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

3. Neomezené obohacování malé skupiny

Bez redistribuční politiky komunismu (**bez ohledu na její účinnost**) by se bohatství soustředilo: Top 1% by vlastnilo skoro vše. Střední třída by se rozpadla. Společnost by se rozdělila do dvou skupin: Ultra-bohatí a chudí. ^{1 2 3}

Filip Turek v reálném světě: Patologie bez řádu

Případ poslance Filipa Turka..., který je obviňován z účasti na trestné činnosti, střetu zájmů a střelby..., je jen špička ledovce. Lze tvrdit, že bez komunistické disciplíny by takové chování bylo **normou, ne výjimkou**.

Představte si, že desítky nebo stovky politiků funguje jako Turek..., otevřeně, bez strachu z trestu. Stát by se stal privatizovanou institucí, kde politická moc se prodává nejsilnějšímu klientu. Právě toto vidíme v rozvojových zemích, kde je právní stát slabý. ¹ [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Bez státního monopolu na moc (*kterou komunismus měl*), by se moc **delegitimizovala** (*ztratila oprávnění*) a privátní silové skupiny by ji převzaly. Gangsteři, oligarchové, mocní podnikatelé by řídili skutečný stát za kulisami. Demokracie by byla jen fraškou a dobře sehranou komedií. ¹²³

Závěr druhé části: Komunismus jako záchrana

Bez komunismu by Československo nevzniklo jako jednotný národní prostor. Rozdílné regiony by byly rozděleny mezi různé mocnosti a vlivy. Nebo by se vyvíjely jako souběžné sféry vlivu..., Praha pod západem, Slovensko v sovětsko-autoritářské sféře. ¹²

Morálně by společnost trpěla stejným rozpadem, jako vidíme v první republice, zvětšenému mnohanásobně díky modernímu kapitalismu. Právě zde se dostáváme k paradoxu, který autor textu *Tři smrtelné rány pro Česko* (Petr Every) prosazuje:

„Z dnešního pohledu to působí jako tragédie, ale v sociologickém smyslu komunismus zachránil Čechoslováky před morálním rozpadem a nesoudržností, kterou vidíme například v Latinské Americe po rozpadu oligarchických řádů“. [hlidacipes Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](https://hlidacipes.com/Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf)

Komunismus měl svoji **daň**: svobodu, osobní autonomii a možnost volby. Ale měl také **přínos**: jednotnost, sociální bezpečí a základní rovnost příležitostí. ¹²³

Kdyby II. světová válka nebyla a komunismus nenastoupil, Československo by nemělo ani cenu, ani přínos. Mělo by pouze rozpad a chaos liberální demokracie bez duše. ¹²³ [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](https://hlidacipes.com/Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf)

Část 3/3: Cyklus a bez východiska – Od Habsburků k dnešku a otázka budoucnosti

Vzorec evropského morálního kolapsu

Aby se porozumělo současnosti, je nutné pochopit **vzorec, který se opakuje**: každá společnost, která ztratí vnější disciplínu bez vnitřní morálky, přechází přes chaos do autoritarismu. [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf 1 2 3](#)

- Rakousko-Uhersko mělo vnější disciplínu bez svobody..., lidé byly morální, protože nesměli být jiní.
- První republika měla svobodu bez disciplíny..., lidé dostali volbu a mnozí si vybrali parasitismus.
- Komunismus měl disciplínu a (alespoň formálně) cíl..., společné dobro..., ale bez svobody.
- Demokracie po 1989 přinesla svobodu a..., nikoli disciplínu, ale Svobodný trh, který se stal novou ideologií. [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf 1 2 3](#)

Otázka tedy zní: **Může existovat společnost, která má svobodu, disciplínu a morálku zároveň?**

Historie odpovídá pesimisticky: **Zatím se to nepovedlo.**

Rakousko-Uhersko (1867–1918): Stabilita skrz disciplínu

Habsburská monarchie poskytla české společnosti **vnější rámec morálky**. Lidé nebyli sami o sobě dobrý..., byli dobří proto, že je kontrolní mechanismy přinutily. Farář dohlížel na manželství, úředník na daně, sousedi na chování.

Tato disciplína měla svou negativní daň: přetvářku, nerovnost, absenci svobody osobního života. **Zároveň měla i vlastní kladné hodnoty:** sociální soudržnost, nízkou kriminalitu, jasné normy. ¹²³⁴

Rakousko-Uherský systém jako celek byl zrcadlem hierarchie: **v horní části** společnosti „šlechta, vysoké duchovenstvo, vrcholní úřednictví“ panovala norma honoru a ctnosti. **V dolní části** „služebnictvo, dělníci, chudina“ byla to norma poslušnosti a smíření se s údělem. **Ale všichni žili ve stejném právním systému, všichni sloužili stejnému státu, všichni věřili stejnému Bohu.** ¹²³

To, co dnes nazýváme „Rakousko-Uherskou patinou“..., romantizovaná představa belle époque (*„krásná doba“*)..., byla ve skutečnosti **ideologickým svazkem všech sociálních vrstev do jednotného celoživotního příběhu**. Rolník věděl, že jeho vnuk bude také rolník, ale že ho stát a církve budou chránit. Úředník věděl, že jeho syn se stane středním úředníkem. Všichni znali svoji roli a všichni ji přijímali..., nebo si to alespoň museli myslet. ¹²³

První Československá republika (1918–1945): Volba bez řádu

Když se monarchie zhroutila, střetla se česká společnost s těmi nejzákladnějšími otázkami: Co znamená být občanem? Co je to demokracie? Jak se chovat, když není nikoho, kdo by tě přinutil být dobrý? ¹²³⁴

Odpověď byla zmatená. Část společnosti..., především střední vrstva, která měla vzdělání a jistotu..., si vezla habsburskou morálku do nové republiky. Rašín a jeho generace věřili, že **svoboda a odpovědnost se sjednocují v občanství, které si svobodu osvojí vzhledem k zákonům a jednotě.** ¹²³⁴

Ale ta druhá strana mince..., ambiciózní jedinci bez vzdělání, oportunisté a bezohlední jedinci..., pochopili svobodu jinak. Demokracie pro ně nebyla vyjádřením občanské zodpovědnosti. Byla to příležitost. Mezigenerační přenos hodnot se zlomil: děti, které viděly, jak se „dělají věci“ mimo právo, si myslely, že právě toto je běžná norma. ¹²³

Právě zde, v tomto období se zrodila novodobá česká korupce: první republika ji nemohla zastavit, protože demokracie bez institučních kontrol a bez hlubokého vědomí občanské povinnosti je jen forma bez obsahu. ¹²

Druhá světová válka tuto rozpadlou republiku ještě více zničila. Ale předtím se ve společnosti nakupila neudržitelná napětí: ekonomická nerovnost mezi Prahou a venkovem, morální rozpor mezi těmi, kdo věřili v demokracii, a těmi, kdo věřili v sílu a majetek, politické radikalizace od fašismu a komunismu. ¹²

3

Druhá světová válka a kolaborace: Katarze přes trauma

Druhá světová válka se stala břemenem všech evropských národů, ale pro Československo měla zvláštní roli. Okupace nacistky Německem (1939–1945) a následná sovětská osvobození vytvořily **legitimitu pro komunistický převrat**.¹²

Lidé, kteří přežili nacistickou okupaci, měli jednoduchý vzorec a názorový vztah k moci:..., brutální a fyzická síla vládce musí být eliminována. Právě toto komunisté chtěli: mocný stát, který by zaměřil své síly na vnitřní pořádek a sociální spravedlnost, nikoli na holocaust.

V tomto kontextu komunistické ideologie nepřináší morálku. Přináší **změnu: namísto hrůzy nacismu přichází pořádek stalinismu**. Není to moc spravedlivá výměna, **ale pro lidi, kteří prožili válku, je to výměna logická a srozumitelná**.¹²³

„Stát kterému věřím..., (ať už komunistickému, demokratickému či státu obecně) ..., je lépe než státu, kterého se bojím.“ Petr Every

Komunistické Československo (1948–1989): Umělá harmonie

Komunismus přichází jako **řešení starého rozporu**: svoboda bez disciplíny první republiky. Nabídne jednoduchou odpověď: disciplína bez svobody, ale se sliby sociální spravedlnosti.¹²³

V **praktickém smyslu** se stane následující:

1. **Znárodnění majetku**: bohatství již neuniká do rukou oligarchů. Továrna je státní, budovy jsou státní, zemědělská půda je státní. Tím se zastavuje exponenciální nárůst nerovnosti.¹²
2. **Centrální plánování a industrializace**: Slovensko dostane své továrny, malá města obdrží průmysl. Vzdálené vesnice budou mít elektřinu, školství, zdravotnictví. To, o co první republika neusilovala o rovnost, komunismus realizuje..., alespoň formálně.¹²³
3. **Univerzální vzdělání a zdravotnictví**: Každé dítě dostane vzdělání. Každý pracovník dostane pojištění. To není svoboda, ale je to bezpečí, které první republika nikdy nezajistila.¹²³
4. **Zákaz jednotlivého obohacování**: Tím pádem se vytrácí motivace pro korupci na vrcholové zaměstnanecké úrovni. Místní úředník si nemůže koupit hezkou vilu, pokud finance na koupi vily nepocházejí z kontrolovaného bankovního, či spořitelního účtu. Kontrola je všudypřítomná a je velmi represivní.¹²

Morální realita komunismu: Nátlak místo svědomí

Ale zde se dostáváme k jádru: **komunismus nevytvoří dobré lidi. Vytvoří poslušné lidi**. [Příbeh-ceske-spolecnosti.pdf 1 2 3](#)

Rozdíl je podstatný.

- V Rakousko-Uhersku byli lidé morální vzhledem ke svědomí (*nebo si to mysleli*)..., věřili v Boha, v řád, ve své místo ve společnosti.
- V komunismu jsou lidé morální vzhledem ke strachu..., nemohou si dovolit být nemorální bez fyzických následků.

Ale..., a toto je důležité..., **výsledek se dostavuje**: společnost funguje, kriminalita je nízká, instituce fungují, děti chodí do školy.

Z pohledu běžného občana v 60. a 70. letech na věrnost socialistického Československa není rozdíl. Má práci, byt, dovolenou v socialistických zemích, pension. Jeho děti mají vzdělání bez rozdílu bohatství rodiny. Existuje míra bezpečí a předvídatelnosti, kterou první republika nikdy nemohla poskytnout. [1 2 3](#)

Právě proto **komunismus tak hluboce zanechal stopu v české mentalitě**. Nesl v sobě slib, který se částečně naplnil: že si lidé navzájem pomůžou bez toho, aby je někdo obíral. Že není otisk bohatství, ale otisk zásady. Že stát nemluví o svobodě, ale o bezpečí..., a bezpečí je pro většinu lidí důležitější. [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf 1 2](#)

Pád komunismu (1989): Návrat do pekel

Když komunismus padl, česká společnost si myslela, že se vrací k demokracii. Ve skutečnosti se vrací do **neřešené krize první republiky**. [1 2 3 4](#)

Právě v roce 1989 se ukázalo, jak hluboké jsou následky. Společnost, která byla přes 40 let zvyklá na státní kontrolu a sociální bezpečí, měla najednou čelit volnému trhu a osobní odpovědnosti. A to se nestalo. Místo toho se stalo následující:

Imitace svobody bez jejího obsahu: Lidé dostali volbu, ale bez procesní edukace..., *(výchovy a vzdělání, jednoduše řečeno, edukace je proces, kterým člověk získává znalosti, dovednosti a postoje, a zároveň se rozvíjí jako osobnost)*..., jak ji používat. Vznikla představa, že svoboda znamená právo na obohacení se bez omezení. To není svoboda občana, ale svoboda predátora. [1 2 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Tato svoboda se stala novou ideologií demokracie po roce 1989..., neofundamentalismem volného trhu..., **(neofundamentalismus volného trhu = nekompromisní a nekritická víra v neregulovaný trh jako k náboženské ideologii. Označuje se takovou ideologií, která prosazuje volný trh jako jediné a správné řešení, aniž by brala v potaz sociální dopady.)**..., Stát se stáhne, byrokracie se zredukuje, regulace se uvolní. Výsledek? Právě to, co vidíme dnes: korupce, která se vrátila s novou silou, neoliberální kapitalismus, který přesvědčuje lidi o jejich vlastním obohacení. **(Lidem se slibuje možnost osobního bohatství, ale ve skutečnosti tento systém pouze dále koncentruje bohatství v rukou malé skupiny lidí.)** Stejný systém neoliberálního kapitalismu odkrývá paradox, že je vše stejné jako kdysi za první republiky. [1 2 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Dnešní česká společnost: Když etika splývá s ekonomikou

V současnosti jsme svědky **totálního morálního kolapsu**, který byl předpovězen již v textech mnoha autorů včetně: *Tři smrtelné rány pro Česko a Příběh české společnosti*. Vidíme jej na všech úrovních ve společnosti. [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Případ poslance Filipa Turka není výjimkou..., je to symptom. Člověk v moci si věří, že má právo na cokoli, že jeho blahobyt a moc jsou daný právem. Právě toto chování bylo během komunismu nereálné. Soudce či politik se nemohl bez rizika chovat bez ohledu na ostatní, byť rozhodovali nespravedlivě a protispolečensky.

Dnes je to běžné. **Politici zneužívají své strany a peníze pro osobní prospěch**, úředníci si objednávají úkoly od klientů, soudci se rozhodují podle strany, které OSOBNĚ důvěřují. To není anomálie..., je to nová norma. [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Morální hodnoty, které byly během komunismu umělé, ale pevné, se **rozpuštily v atomizaci společnosti**. Každý jedinec se mohl stát sám sobě státem..., ochotný podvádět, okrádat,

manipulovat, aby dosáhl svého. To není individualismus jako svoboda..., je to individualismus jako destrukce. [Příbeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Otázka bez odpovědi: Jaký režim by nyní zastavil úpadek?

To je zásadní otázka, na kterou nemáme odpověď. Autor textů: *Příběh české společnosti a Tři smrtelné rány pro Česko* se implicitně ptá: **Co bychom potřebovali, aby se zastavila morální eroze?** [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#) [Příbeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Odpovědi jsou nelibé:

1. **Nový komunismus?** Ne. Komunismus už nemůže fungovat jako ideologie. Lidé znají jeho sliby a jeho následky. Navíc globalizace a technologie jej učinily nemožným..., stát nemůže kontrolovat informace v éře internetu. ¹²
2. **Neofašismus?** Částečně. Vidíme, jak se v Evropě a celosvětově zvyšují podpory autoritářským vůdcům. Lidé se vrací k autoritarismu, protože demokracie selhala na základní úrovni: nezajistila sociální bezpečí a spravedlnost. ¹²
3. **Reformovaná demokracie?** Je to možné, ale jen tehdy, pokud by **došlo k zásadní kulturní změně**: k návratu k myšlence společného dobra, sociální odpovědnosti, etiky nad ekonomikou. To by vyžadovalo vzdělání, ale hlavně by vyžadovalo **charismatické vedení, které by řeklo lidem, co chtějí slyšet: že mají povinnost vůči druhým**. [Příbeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Ale právě takovéto vedení dnes chybí. Co máme místo toho? Populisty, kteří slibují návratu do minulosti (*ať už habsburské, prvorepublikové nebo komunistické*), bez porozumění tomu, proč se ta minulost zhroutila. Nebo technokraté, kteří věří, že data a algoritmy řeší morální otázky..., což určitě na tisíc procent neřeší. ¹²³

Cyklus bez východiska

Zde se dostáváme ke klíčové intuici: **východisko nemusí existovat**.

Rakousko-Uhersko padlo, protože nemohlo spojit imperialismus se vzestupem národů. První republika padla (*respektive poválečná demokracie*), protože nemohla spojit demokracii s neolibérálním kapitalismem. Komunismus padl, protože nemohl spojit centrální plánování s globální ekonomikou. Demokracie dnes padá, protože nemůže spojit svobodu s odpovědností v éře informačního chaosu. ¹²³

[4 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Každý režim má své slabiny..., a česká společnost nenajde v nich řešení. **Vzorec je pevný**: nějaký čas funguje (*díky zbývajícím tradicím a odporům*), pak se rozpadá (*díky narůstajícímu morálnímu úpadku*), pak přichází nový režim, který to vyřeší represivní metodou, **a cyklus se opakuje**. [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Finální pohled: Otázka osobní odpovědnosti

Když odstraníme politologický a sociologický rámec, zbývá nám otázka, které se všechny režimy vyhýbají: **Co když morální hodnoty nejsou otázkou systému, ale otázkou jednotlivce?** [Příbeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

- Rakousko-Uhersko mělo systém, který lidi nutil být dobrými. Ale to nepřeklenulo přírodní tendenci člověka k sebe-obohacování.
- První republika dala lidem svobodu a věřila, že budou sami od sebe dobří. Ale to se nesebralo.
- Komunismus znovu nutil lidi být dobrými, ale skrze strach. To se v dlouhodobém horizontu neudrželo.

- Demokracie věří, že trh zharmonizuje sobectví do veřejného dobra, prostřednictvím neviditelné ruky trhu. Ale vidíme, že se to neděje..., sobectví se jen stává sofistikovanějším.

Otázka tedy zní: Existuje režim, který by vytvořil morálního člověka bez donucení či zkreslení? [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Odpověď: Pravděpodobně ne. Ale to, co je možné, je **kontinuální vzdělávání a kultura odpovědnosti**. Nikoliv přes režim, ale přes komunitu, rodinu, školu, místní společnosti. Přes příběhy a tradice, které říkají lidem, **proč mají být dobří..., ne protože jsou donuceni, ale protože chtějí.** [Pribeh-ceske-spolecnosti.pdf](#)

Právě toto bylo to, co všechny evropské režimy postupně ztrácely: schopnost vyprávět příběh, který by lidem říkaly, **proč stojí za to být dobrými.**

- Rakousko-Uhersko mělo příběh..., byl to příběh dynastické ctnosti a Boží vůle.
- První republika měla příběh..., byl to příběh občanské demokracie a národního obrození.
- Komunismus měl příběh..., byl to příběh historie a dělnické třídy.
- Demokracie po 1989 má jen jeden příběh: příběh individuálního blahobytu.

"A tak se ukazuje, že ani ten největší blahobyt nezakryje prázdnotu, která se ve společnosti usadí, když ztratí svůj příběh."

Závěrem

Když se podíváme na stopu 150 let české morální krize..., od Rakouska-Uherska přes první republiku, druhou světovou válku, Komunismus, až po dnešní Demokracii..., tak vidíme vzorec, který se nedá zlomit politickou vůlí nebo ekonomickou politickou ideologií.

Vidíme, že **komunismus, přestože byl diktaturou, zmrazil morální úpadek první republiky a zajistil sociální jistotu**, kterou demokracie nebyla schopna nikdy poskytnout. To není apologie komunismu..., je to konstatování faktu.

A dále vidíme, že demokracie po roce 1989, která chtěla být svobodomyslná a optimistická, se stala ještě více podlomená morálním úpadkem, než jaký byl vidět v první republice, protože nyní si sebou nese všechny možnosti technologické manipulace a mediálního ohlupování. [1 2 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Na závěr: **Jaký režim by tedy mohl přijít, aby zastavil úpadek morálních hodnot?**

Odpověď není v politické vědě. Je v psychologii, teologii, ve filozofii. Je v otázce: **Proč si lidé myslí, že stojí za to být dobrými?** Když na to odpovíme, možná budeme vědět, jaký režim..., nebo spíše, jakou kulturu..., bychom potřebovali.

Ale doposud nemáme odpověď. A dokud ji nemáme, bude se cyklus opakovat. [1 2 3 4 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Závěrečná reflexe autora Petra Every:

Co si myslím o současném morálním úpadku

Rozebrat tuto cestu českou historií..., od Rakouska-Uherska přes první republiku, komunismus až do dnešní demokracie..., přináší pesimistickou, ale naléhavou intuici: **morální úpadek není výjimkou, je to logickým důsledkem naší neschopnosti vytvořit systém, který by spojil svobodu s odpovědností.** [Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

Paradox českého vývoje

Česká společnost procházela třemi fundamentálními pokusy o řešení jedné základní otázky: **Jak mít systém, ve kterém jsou lidé svobodní a zároveň morální?**

1. **Rakousko-Uhersko řeklo:** Svoboda vás zničí. Máte disciplínu, máte řád, máte Boha. Zůstaňte na svých místech a budete šťastni.

Problém: Přežití na úkor svobody. Lidé nebyli dobří, byli jen donuceni být dobří.

Mezi Habsburky a demokracií Analýza morálního úpadku českého národa

Stránka 17 z 20

2. **První republika řekla:** Svoboda je vaše přirozené právo. Když vás osvobodíme, budete sami o sobě dobří a odpovědní.
Problém: Naivní idealismus. Svoboda bez disciplíny se proměnila v chaos.
3. **Komunismus řekl:** Obojí je možné. Máte disciplínu a společné cíle. Budeme vás kontrolovat, ale pro vaše dobro.
Problém: Iluzorní řešení. Diktatura skrytá pod ideologií plné nespravedlivosti.
4. **Demokracie po 1989 řekla:** Svoboda a trh všechno vyřeší. Individuální zájmy se harmonizují v kolektivní dobro a když ne, tak zasáhne neviditelná ruka trhu.
Problém: Fundamentální mylná domněnka. Trh maximalizuje sobectví a materialismus, nikoli morálku.

Vidíme tedy cyklus bez východiska: každý systém se zhroutil (*mimo momentální demokracie, která je v poslední fázi před zhroucením*), protože každý zanedbal to, co měl automaticky učinit.

Dnešní realita: Nejhorší možný scénář bez východiska

Současná česká společnost je v nejhorší možné situaci.

Máme:

- **Svobodu bez disciplíny** (jako první republika, ale nyní tečkovanou technologiemi),
- **Individualismus bez komunity** (na rozdíl od komunismu, kde byla alespoň představa kolektivity),
- **Institucionální morálku podkopanou nedůvěrou** (lidé nevěří státu, soudům, školám),
- **Ekonomickou liberalitu bez etického rámce** (všechno, co je legální, je morální).

Případ Filipa Turka není anomálie..., je to **indikátor systému**. Politici se chovají bez strachu z morálního soudu, protože vědí, že:

- Jejich voliči jsou rozptýleni a dezorientováni,
 - Média jsou fragmentovaná a nedůvěryhodná,
 - Justiční systém je pomalý a koruptivní,
 - Společenský konsenzus o tom, co je „správné“, neexistuje. [denikn](#)
-
- V Rakousku-Uhersku by Turek skončil v trestanci.
 - V první republice by byl znemožněn společenským tlakem.
 - V komunismu by byl zatčen.
 - V demokracii? Jezdí si v autě 325 km/h a stát nemůže nic dělat, protože právní systém není průchodný a společnost je atomizovaná. [denikn](#)

Hlavní zjištění: Vzorec beznadějnosti

Když analyzuji těchto 150 let, vidím **vzorec, který se opakuje**:

1. **Systém funguje:** díky zbývajícím tradicím a normám z minulé éry.
2. **Generační přenos se zhoršuje:** mladší generace už nejsou vázáni tradičními hodnotami.
3. **Morální úpadek akceleruje:** elity selhávají jako vzor, což motivuje ostatní být také amorální.
4. **Legitimita systému kolabuje:** lidé přestávají věřit v instituce.
5. **Volání po autoritarismu:** chaos nutí společnost hledat silnou ruku.
6. **Nový autoritářský režim:** který selhává stejně jako všechny ostatní, a cyklus se opakuje.

Mezi Habsburky a demokracií Analýza morálního úpadku českého národa

Co chybí...: Sdílený příběh

Každý fungující společenský systém má **velký příběh**, který lidem vysvětluje, **proč stojí za to být dobrými**:

- **Rakousko-Uhersko**: Příběh dynastie a Boží vůle. Chceš být dobrý, protože patříš do řádu, který je větší než ty.
- **První republika**: Příběh národního obrození a demokracie. Chceš být dobrý, protože máš svobodu, kterou musíš chránit.
- **Komunismus**: Příběh historie a dělnické třídy. Chceš být dobrý, protože děláš historii a jednáš pro budoucnost.
- **Demokracie po 1989**: Příběh... čeho? Individuálního blahobytu? To není dost. To nikdy není dost.

Bez velkého příběhu se lidé atomizují do malých příběhů: příběhu vlastního obohacení, vlastní rodiny, vlastního podvodu. Právě toto vidíme dnes.

Úzkostná otázka: Co bude po demokracii?

Když se podívám na trend současnosti, vidím **dvě možné cesty**:

Scénář 1: Autoritářský diktát

Když se demokracie postupně zhroutí (což se děje), volá si lid po autoritarismu. V Evropě vidíme nárůst populismu a autokratických tendencí. Česko by mohlo skončit jako Maďarsko nebo Polsko..., formálně demokracie, ale fakticky autoritářství. ¹²³

Paradoxně by to **mohlo fungovat lépe než dnešek**, protože by přineslo alespoň předvídatelnost a řád. Ale za cenu svobody.

Scénář 2: Fragmentace

Pokud autoritářství nepřijde, může přijít **rozpuštění do fragmentárních skupin**: sociální sítě, komunity, online světy. Lidé budou žít v různých realitách, bez společného přesvědčení o tom, co je realita.

To by znamenalo, že **stát už nebude fungovat jako jednotka**, ale jako kolekce rozptýlených sil. Právě k tomu směřujeme. ¹²³

Co by mohlo fungovat: Utopická vize

Abych nebyl pouze nihilistický, představím si, co by mohlo **teoreticky** fungovat:

Systém, který by kombinoval:

- **Komunitu jako v Rakousku-Uhersku**: vidět se pravidelně, rozpoznávat se, být na sobě závislí,
- **Svobodu jako v demokracii**: právo rozhodovat o vlastní cestě, nekonformitu, experimentovat,
- **Disciplínu jako v komunismu**: jasné hranice, sankce za porušování pravidel, kolektivní odpovědnost,
- **Příběh**: který by říkal lidem..., **proč to všechno děláme** a není to jen pro zisk.

Takový systém by mohl být předlohou toho, co navrhuje *Příběh české společnosti*: **družstvo vzájemné podpory**, které není státem, ale komunální institucí, která říká: „Pomáhejme si navzájem bez zprostředkovatelů a parazitujících elit“.

Ale tohle není politický systém. Tohle je **kulturní a sociální transformace**, která není závislá na režimu, ale na **individuální volbě lidí být dobrými**.

Závěrečná myšlenka autora

Myslím si, že **morální úpadek současné české společnosti není anomálie, ale přírodní důsledek**. Společnost se ze stavu, kde byla donucena být dobrá (Rakousko-Uhersko), přes stav, kde měla být dobrá sama (první republika), přes stav, kde byla opět donucena (komunismus), dostala do stavu, kde jí říkáme „jsi volná, tak si vyber“.

Ale volba bez rámce je stejně jako svoboda bez směru..., vede do prázdna.

Lidé, kterým se říká, že jsou volní, si myslí, že mohou dělat cokoliv. A když to vidí, že mohou dělat cokoliv bez trestu, postupně přijímají, že **norma je dělat to, co je možné, ne to, co je správné**.

Právě proto se morální úpadek zdá nevratný. Protože jsme si ho sami vybrali..., v názoru, že svoboda je větší hodnota než soudržnost, individualismus je větší hodnota než komunita, a osobní blahobyt je větší hodnota než veřejné dobro.

Když se to stane normou, není cesty zpět ani přes intelektuální argument. Cesta zpět vede jen přes **bolest, krizi, válku nebo revoluci...**, tedy přes něco, co nás donutí změnit náš vztah k tomu, co má být normou. [1 2 3 Tri-smrtelne-rany-pro-Cesko.pdf](#)

A to je tragédie českého příběhu: **že každá lekce se musí naučit krizí, a žádná krize se neuchová v paměti delší než jednu generaci**.

Autor analýzy Petr Every